בעזרת השם יתברך

# אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
**תע"ב**

פרשת
**שלח**
תשפ"ה

**השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:**
**בארץ ישראל: 077-2233-223, בארה"ב: 845-510-6314**

חסדי השם יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **שלח**, פרשה שהיא משדרת מסר חזק של אמונה - אמונה בהשם, אמונה בצדיקים, קדושת ארץ ישראל!

ואנחנו נמצאים עכשיו בלילה קדוש מאד - **כ"ג סיון**, שהיום הזה מוזכר במגילת אסתר (ח, ט): **"וַיִּקָּרְאוּ סֹפְרֵי הַמֶּלֶךְ בָּעֵת הַהִיא בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי הוּא חֹדֶשׁ סִיוָן בִּשְׁלוֹשָׁה וְעֶשְׂרִים בּוֹ"** - שזה היום הזה: **כ"ג סיון**, שהוא יום כתיבת האיגרות השניות, וביום זה היתה **התחלת נס פורים**, והתקיים: **"וְנַהֲפוֹךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְהוּדִים הֵמָּה בְּשֹׂנְאֵיהֶם"** - זה התחיל **בכ"ג סיון**, שבו קיבלו מרדכי ואסתר את הרשות מאחשוורוש לכתוב 'איגרות שניות', ובזה התחילה כל מפלתו של המן הרשע, וכל ישועת עם ישראל [ואף היו צדיקים שנהגו לא לומר תחנון ביום זה[א]].

והנה, ראוי לנו להבין מה הלימוד המונח ב**'יום כתיבת האיגרות השניות'**, ומה הקשר לפרשת השבוע - **פרשת שלח**? לפי תחילת דברינו - העניין מובן היטב:

פרשת השבוע היא לימוד עצום באמונה בהשם ואמונה בצדיקים, שזוהי **'קדושת ארץ ישראל'**. רבינו הקדוש האיר עינינו בתורותיו ובשיחותיו על

**א.** עי' ספר 'דרכי חיים ושלום', אות קצ"א.

מעלת 'קדושת ארץ ישראל'! **אין עוד צדיק שדיבר כ"כ מקדושת ארץ ישראל, כמו רבינו הקדוש!**

ורבינו הקדוש לא היה רק **'נאה דורש'**... יש אחד שהוא **'נאה דורש'** אבל הוא איננו **'נאה מקיים'**, לא־כן רבינו הקדוש, שהוא **"נאה דורש ונאה מקיים"**, ויחד עם זה שהוא **דיבר** הרבה מאד מקדושת ארץ ישראל, הוא גם מסר נפשו בפועל ממש כדי **להגיע** לארץ ישראל!

**ועל־ידי שרבינו ז"ל הגיע לארץ ישראל - הוא פלש את הדרך לארץ ישראל, ואכן מאז עם ישראל התחילו להגיע לארץ ישראל!** עד אז היה מאד קשה להגיע לארץ ישראל, והתגברו המניעות על זה מאד, ורק יחידי סגולה - כתלמידי המגיד - הגיעו לארץ ישראל זמן־מה לפני־כן, אבל **'פתיחת השער'** לכל עם ישראל - שיבואו לארץ ישראל, זה התחיל מאז שרבינו הקדוש הגיע לארץ ישראל.

ואחר שהלך רבינו **ד' אמות בלבד** בארץ ישראל, הוא כבר אמר שהשיג את הכל, והיה כבר מוכן לחזור לחו"ל... רק האיש שהיה עם רבינו - פעל שרבינו יישאר לכמה שבועות בארץ.

ואחר שרבינו חזר מארץ ישראל, הוא אמר שהוא מתבייש עם הדיבורים והתורות שגילה קודם שהיה בארץ ישראל... **כי בארץ ישראל רבינו השיג כבר ענין אחר לגמרי!**

דבר אחד שרבינו גילה לנו שהוא השיג בארץ ישראל - ענין של **'ארך־אפים'** בתכלית השלימות! לפני־כן, אמר רבינו בפירוש, שבטבעו היה כעסן... ואכן, בוודאי גם לפני שהגיע לארץ ישראל - זכה רבינו לשבור את כל המידות, וכמו שהעיד על עצמו בפירוש, שכבר בעודו צעיר - שבר את כל המידות רעות, אבל להגיע לזה **'בשלימות'** - זה זכה רק אחר שהיה בארץ ישראל, עד שאמר ששום דבר שבעולם לא היה יכול להזיז אותו ולגרום לו כעס! אף שרבינו עבר מחלוקת, ביזיונות, רדיפות, שפיכות דמים וכו' וכו' - **כל זה לא היה יכול להזיז אותו כלל!** הוא זכה לכזה ביטול כשהגיע לארץ ישראל... וזה רק אחר **"ד' אמות"** בלבד בארץ ישראל!

ורבינו גילה על זה תורה שלימה - בליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן קנ"ה - שבארץ ישראל קונים את מידת **'ארך־אפים'**, ורבינו מלביש את זה בדברי חכמינו הקדושים (סנהדרין קי"א) על הכתוב בעת שגילה הקב"ה למשה רבינו את י"ג מידות הרחמים (שמות לד,

ח): **"וַיַּמְהֵר מֹשֶׁה וַיִּקֹּד אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ" - 'מה ראה? ארך אפים ראה'**; משה רבינו הוא ראה את מידת **'ארך־אפים'**, על כן **"וַיִּקֹּד אַרְצָה"** - לשון **יוקדת** אש (**'וַיִּקֹּד'**), היינו שהיה לבו בוער לארץ ישראל (**'אַרְצָה'**), כדי לזכות לארך־אפים.

כי כפי המוזכר כמה פעמים בתורה, היה אצל משה רבינו כמה פעמים ענין נדנוד של הקפדה על עם ישראל - מחמת כמה סיבות שהיו אז, ומשה רבינו בוודאי רצה לקנות את מידת **'ארך־אפים'** בתכלית השלימות - שלא תהא אצלו שום נקודה הכי קטנה של מידת הכעס, והוא ראה שבארץ ישראל תלוי הדבר הזה, ועל־כן כ"כ השתוקק לביאת ארץ ישראל, שהיא מסוגלת לזה בשלימות.

ומדוע דווקא בארץ ישראל זוכים ל**'ארך־אפים'**? מסביר רבינו בליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן ז' (זו אחת מהתורות הראשונות שבה דיבר רבינו באריכות מארץ ישראל):

**ארץ ישראל היא מקום של גילוי אמונה, בבחינת** (תהלים לז, ג) **"שְׁכָן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה", ואדם שזוכה להיות בארץ ישראל - כדי להתקרב להקב"ה ולהידבק בהקב"ה - הוא זוכה ממש לרעות אמונה! הוא אוכל אמונה!**

ולא רק שהוא **'אוכל'** אמונה, אלא גם האמונה **'אוכלת'** אותו... מה הכוונה?

בשלושה מקומות בליקוטי־מוהר"ן[ב], מגלה רבינו הקדוש גילויים נוראים ונפלאים על הפסוק בפרשת השבוע: **"וַיֹּצִיאוּ דִבַּת הָאָרֶץ... אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הִוא"**; והנה, המרגלים בוודאי כיוונו לדבר בגנות ארץ ישראל, רח"ל, וכמו שאומר רש"י: **'אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ - בְּכָל מָקוֹם שֶׁעָבַרְנוּ מְצָאנוּם קוֹבְרֵי מֵתִים'**; וכך דיברו בגנות ארץ ישראל, שזוהי הטבע של הארץ - שהיא **'אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ'**.

התורה הראשונה שרבינו מדבר מן

---

**ב.** מזה לבד רואים את גודל ההתקשרות של רבינו הקדוש לעניין 'ארץ ישראל'; ואכן, רבינו רצה מאד שאנ"ש יעלו לארץ ישראל, ואף רבינו ז"ל בעצמו - שחזר אח"כ לחו"ל, זה לא היה כדי להשתקע שם, אלא לחזור בחזרה, וכלשונו של ר' אברהם ב"ר נחמן ב'ביאור הליקוטים' (סוף תורה קנ"ה): **'שֶׁכָּל אֲשֶׁר יֵצֵא מִשָּׁם לֹא הָיְתָה זוֹלֶת עַל דַּעַת לַחֲזֹר וְלָבֹא לְשָׁם עִם כָּל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הַמְכֻרָּחִים לְכָל זֶה, וְלֹא לְהִשְׁתַּקֵּעַ בְּחוּץ לָאָרֶץ בְּתָמִידוּת'**, ומסיים שם: **'וּבְחַיֵּי מוֹהַר"ן בְּסִפּוּר נְסִיעָתוֹ לְנַאוְוִירִיטְשׁ, שֶׁלִּפְנֵי שָׁעָה לָבַד הוּא רוֹעֶה בִּבְרֶסְלֶב וּשְׁאָר מְקוֹמוֹת, אֲבָל מְקוֹמוֹ הָאֲמִתִּי וְהַנִּצְחִי הוּא בְּאַרְצוֹ וְעִירוֹ לָבַד וְכוּ' וְכוּ'**; ע"כ. ולכאורה זה דבר־פלא, מה הכוונה **'בְּאַרְצוֹ וְעִירוֹ'**? - **'בארצו'** מובן שהכוונה על ארץ ישראל, אבל מהו **'ועירו'**?

אלא אנחנו זכינו שמוהרא"ש הקדוש גילה לנו, שכבר בעת שהיה רבינו הקדוש בארץ ישראל, היה לו מבט קדוש על יבנאל עיר ברסלב - עיר **"שומרי הלשון"** - כאן בארץ ישראל, ורבינו כבר הצביע והראה: **"זה מקום שטוב להיות בו!"...**

הפסוק הזה - זו **תורה מ"ז**, ושם שואל רבינו: אמנם המרגלים אמרו כזה דבר, ובאמת הם כיוונו למה שכיוונו, רח"ל, אבל איך יכול להיות שדבר כזה כתוב בתורה הקדושה?... הלוא תורתנו הקדושה 'תורת אמת' היא, ומשה רבינו קיבלה מיד הקב"ה ומסרה לעם ישראל, וכל מילה של התורה זו **'אמת לאמיתה'**, א"כ איך כתוב בתורה הקדושה דבר־גנאי כזה - שהמרגלים אמרו **"אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ"** - שזה מקום שאוכל את היושבים בה?

אומר רבינו: אלא מוכרח שמונח בזה סודות גדולים, ויכולים להוציא מזה לימודים חיים!

כי זה הגילוי הגדול של רבינו **בכל ענייני החיים**, ועל קוטב זה בנויים **כל הלימודים הקדושים** שרבינו לימד אותנו בספרו הקדוש, שאפילו אם יש דבר שבמבט **'שטחי'** נראה כדבר שלילי ורע, אם מתבוננים בזה היטב, רואים שמונח בזה חיזוק עצום וגילוי נורא של אלקות - גילוי האמונה הקדושה! **זה כל הלימודים של רבינו!**

אדם שלוקח איזה לימוד של רבינו, ומשתמש עמו בשביל **'התרחקות'**, וחושב: 'הנה, רבינו מרחק אותי' וכו', **הוא בכלל לא קיבל את הלימוד של רבינו בדרך נכונה! בכלל לא!** כי **כל** העניין של רבינו הוא להראות לנו: **תכלית הירידה - זו תכלית העליה!**

נזכיר דוגמא אחת לזה, המקושרת לפרשת השבוע: **תשעה באב**; המקור לתשעה באב הוא בפרשת השבוע, אחר שהמרגלים חזרו וסיפרו את כל הדיבה שלהם על ארץ ישראל, כתיב: **"וַיִּבְכּוּ הָעָם בַּלַּיְלָה הַהוּא"**, ואמר הקב"ה (תענית כט.): **'אַתֶּם בְּכִיתֶם בְּכִיָּה שֶׁל חִנָּם, וַאֲנִי קוֹבֵעַ לָכֶם בְּכִיָּה לְדוֹרוֹת'**; כי זה היה **ליל תשעה באב** - ארבעים יום מעת שהמרגלים הלכו לארץ ישראל, עד שחזרו, ומחמת בכייתם לחינם - נקבעה בכיה לדורות, ביום תשעה באב.

וכידוע, תשעה באב הוא היום הכי עצוב בשנה, שאז מתאבלים ומקוננים על חורבן ביהמ"ק, אך יחד עם זאת, איתא בגמרא שתשעה באב **"איקרי מועד"**, ועל כן נפסק להלכה שלא אומרים בו תחנון (שו"ע או"ח סי' תקנב, סעי' יב)... **דווקא ביום העצוב ביותר בשנה - לא אומרים תחנון, כי הוא נקרא 'מועד'**... מה מונח בתוך הדבר הזה? זהו הלימוד של רבינו: **היכן שנראה לך המקום הכי עצוב והכי ירוד, אם תתחזק ותחזיק מעמד, ותתבונן מה העניין הזה שמרחיקים אותך, ומדוע נקבעה כזאת 'בכיה לדורות' - להבין שהקב"ה מקרב**

**אותנו, והוא יתברך אוהב את נשמות ישראל ורק רוצה לקרב אותם, תגיע להבנה כזאת שדווקא יום כזה - שהיה לגמרי ירוד וחשוך - "איקרי מועד" - זה החג הכי גדול!**

נחזור לשאלתו של רבינו ז"ל בתורה מ"ז: איך נכתב בתורה "אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ", כששהם כיונו להגיד דבר־גנאי על ארץ ישראל? אומר רבינו: **מוכרח שיש בזה גילוי אלקות - גילוי אמונה!**

ועל זה מגלה רבינו **שלושה גילויים נפלאים** על הפסוק הזה, והראשון הוא, כאמור, בתורה מ"ז, שרבינו מסביר שם שזה סובב על השפע של ארץ ישראל, שהיא **"אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ"** היינו שעם ישראל זוכים לפרנסה מכח קדושת הארץ, וכך רבינו מפרש זאת: **'אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ' היינו 'שֶׁאֲכִילָתָהּ וְהַשְׁפָּעָתָהּ, הוּא מִבְּחִינוֹת יוֹשְׁבֶיהָ, שֶׁהוּא בְּחִינוֹת "וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב", שֶׁהוּא מִדַּת אֱמֶת'** וכו'.

הכלל היוצא שם מדברי רבינו, שאדם זוכה לשפע־קודש ע"י קדושת ארץ ישראל! **אדם שזוכה להיות בארץ ישראל - במתנת חינם - והוא מתחזק באמונה הקדושה, הוא יודע שכל השפע של כל העולם מגיע מארץ ישראל!**

יש אנשים שיש להם ניסיון בזה, כי קשה להם עם פרנסה, וחושבים שהם ילכו לחו"ל, ויעשו שם 'שנורר', ויהיה להם שפע, **אבל למעשה, כל מה שתקבל שם בחו"ל** (אם תזכה לקבל...) **- שלחו לך מארץ ישראל...** לפעמים אדם מסתובב בכל מיני מקומות שונים, והוא לא יודע שהאוצר מונח אצלו בחצר... וכמו הסיפור שרבינו סיפר, שהיה אחד שראה בחלומו שיש אוצר תחת הגשר בוינה, והלך לחפור שם, וגיחך השוטר לעומתו ואמר לו: **טיפש, ראית משהו בחלום ולכן באת לכאן?... הלוא גם אני חלמתי שיש יהודי בשם פלוני, והוא גר באוקראינה, במקום פלוני, ואצלו טמון אוצר, וכי אהיה טיפש לנסוע עד לשם ולחפש?...** והשוטר הזה אמר בדיוק את שמו של אותו יהודי, ואת המקום שבו הוא מתגורר... תיכף ומיד חזר היהודי הביתה, ואכן מצא את האוצר בחצרו...

זהו: **"אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ"**, אומר רבינו: **'יוֹשְׁבֶיהָ'** אוכלים טוב... הם אוכלים שפע! שזה "וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב" - מקבלים את זה מיעקב אבינו, שהוא בחינת תפארת - ענין של תפילין וכו', כמבואר שם.

הרי לנו, איך רבינו הקדוש **מהפך** את תכלית הירידה - מה שנראה כדבר שלילי מאד, לתכלית העליה! **רבינו**

**מגלה לנו את תורת השם - תורת משה, שֶׁכֻּלָּהּ אמת! כל מילה, כל אות, כל ניקוד, זה אמת לאמיתו!** ואכן, במבט 'חיצוני' ו'שטחי', לפעמים נראים דברים מסוימים כשליליים, אבל גם שם מונח גילוי אלקות! וכענייננו, שכולם בכו "כולנו נמות שם" וכו', ובאמת היה להם להתבונן קצת: **מי מתים פה? הגויים! כל הקליפות מתים!** אבל הם לא הסתכלו על זה במבט נכון, והם הוציאו דיבת הארץ - מה זה שכולם מתים פה?! וכי אנחנו צריכים להיכנס למקום שאנשים מתים?!... **אבל גם בתוך המילים שלהם מונח גילוי אלקות!**

שזה בעצם היה הגילוי הגדול של **הבעש"ט הקדוש זי"ע**, שאמר: **'אפילו מה ששומעים מגוי - מונח בזה ג"כ גילוי אלקות!'**.

וידוע הסיפור בעניין זה, שפעם דפק איזה הגוי על דלת ביתו של הבעש"ט הקדוש, ושאל: 'רבי, יש אצלכם אולי איזה משהו לתקן?'... וענה ואמר לו הבעש"ט הקדוש: **"ב"ה אצלי הכל מתוקן"...** - והגוי התעקש: 'אבל רבי, אולי איזה כיסא'... ומיד אמר הבעש"ט: **"אצלי, כל הכיסאות מתוקנות!"** - והלה לא ווויתר: 'רבי, אולי השולחן דרוש איזה תיקון מסוים'... (גוי מחפש עבודה, והוא לא מניח...), והבעש"ט חזר ואמר לו שהכל אצלו מתוקן לגמרי, ושאל הגוי: 'אולי המיטה אצלכם לא תקינה?'... וציווה לו הבעש"ט לילך באומרו: **'אצלי הכל מתוקן!'**. ואכן הגוי הלך.

באותם רגעים בדיוק, ישב הבעש"ט עם איזה רב גדול וחשוב, והיה מנסה להראות לו איך כל דבר זה אלקות, ואחר שהגוי הלך, ענה ואמר הבעש"ט הקדוש לאותו רב: **'שמעת מה הגוי הזה אמר לי עכשיו? זה ממש ספר מוסר חי!'...** והמשיך הבעש"ט: **'הנה הוא דופק לי על הדלת ומעורר אותי: אולי צריכים לתקן פה משהו! תבדוק את השולחן, הכיסא, המיטה, אולי הם צריכים תיקון... ואכן הרהרתי בתשובה, עשיתי 'חשבון הנפש' ובדקתי את עצמי, וראיתי שבאמת הכל מתוקן אצלי ב"ה - הן השולחן, הן הכיסא והן המיטה... ב"ה הכל אצלי מתוקן!'...** סיים הבעש"ט ואמר לאותו רב: **'תראה איזו התעוררות שמעתי מפה של גוי!'...**

בשביל אותו הרב - זה היה יותר מדי... הוא תמה מאד: **"רבי, הלוא זה גוי ערל, טמא ומלוכלך, וכי הוא מדבר אלקות?!"...** זה לא היה יכול להתיישב על ליבו... והפטיר ואמר: **'אני לא יכול לקבל את זה!'...**

ענה ואמר לו הבעש"ט הקדוש: **'אַל תַּגִּיד שֶׁאַתָּה לֹא יָכוֹל, אַתָּה לֹא רוֹצֶה! מְיֻדָּד**

**כְּשֶׁתִּרְצֶה - תּוּכַל!'**... והלך לו הרב.

והנה בדרכו לביתו, נקלע הרב עם עגלתו ל'פקק תנועה' של כל הסוסים והעגלות שנסעו ביער... מה קרה? ישנה איזו עגלה של גוי שהתהפכה, הסוסים בתוך הבוץ, ולא זזים...

אותו גוי, שהעגלה שלו התהפכה, התחיל לעבור בין העגלות לקרוא לאנשים שיעזרו לו לחלץ את הסוסים מן הבוץ ולהשיב העגלה לתיקנה...

העגלה של אותו רב, עמדה לא רחוק ממקום הבוץ, ובתוך זמן קצר, הופיע הגוי וניגש אל אותו רב, ואמר לו: **'יהודי, בוא לעזור! אם לא תבוא לעזור - נעמוד פה עד מחר... אני מוכרח עזרה!'**...

שמע הרב, ואמר לו: 'סליחה, אבל אני לא יכול'... - אולי באמת הוא היה קצת חלוש, ולא היה יכול לסייע, אך על כל פנים כך הוא אמר - 'אני לא יכול'.

תיכף ומיד כששמע זאת הגוי, התחיל לצעוק עליו: **'אַל תַּגִּיד שֶׁאַתָּה לֹא יָכוֹל, אַתָּה לֹא רוֹצֶה! מִיָּד כְּשֶׁתִּרְצֶה - תּוּכַל!'**... - את אותן מילים **בדיוק** שהוא שמע לפני־כן מפי הבעש"ט בביתו, קודם שנפרדו, הוא שומע עכשיו מהגוי!

מילים אלו של הגוי - היכו אותו כ'ברק', והוא מיד עשה 'פרסה', וסב על עקבותיו להיכלו של הבעש"ט.

הבעש"ט כבר המתין לו, ומיד כשהגיע - אמר לו: **'נו, שמעת מה הגוי אמר?... תרצה ותוכל!'**... ואכן, מני־אז הוא נעשה מתלמידי הבעש"ט. [לא מוזכר בפירוש מי הוא היה מבין תלמידי הבעש"ט, אך ידוע שהיו שישים תלמידים להבעש"ט - "שישים גיבורים", והוא היה אחד מהם].

רואים מכאן את הענין של **'גילוי אלקות'** מכל דבר, ואפילו מה שגוי אומר - יש בזה גילוי אלקות!

קל־וחומר, בן בנו של קל־וחומר, לענייננו: אם **כל דיבור** ששומעים - יש בזה גילוי אלקות, ואפילו מפה של **גוי**, בוודאי מה שכתוב **בתורה הקדושה**, יש בזה גילוי אלקות נורא! ואכן, אם אדם מסתכל "מלמעלה" - במבט 'שטחי', זה נראה כמו דבר שלילי, אבל אם אדם מתבונן קצת - הרי מקרבים אותנו! מלמדים אותנו! אומרים לנו מוסר!

**המוסר שהתורה הקדושה אומרת לנו, המוסר שהצדיקים אומרים לנו, זה כדי לבנות אותנו ולקרב אותנו, ולא בשביל לרחק אותנו! ואם אדם מקבל את זה בדרך נכונה - אשרי לו ואשרי חלקו!**

**הוא באמת יהיה צדיק!** לא שהוא שומע מוסר - ובורח... הוא חושב שהצדיק עשה עליו איזו בדיחה - וכבר בורח... וכמו שהיה אצל רבינו ז"ל, שהיה אחד שחשב שרבינו אמר עליו איזו בדיחה בשביל לרחק אותו, ובאמת הוא ברח... אחר זמן, פגש אותו רבי נתן, ואמר לו: **"מֵרַבִּי כָּזֶה אַתָּה בּוֹרֵחַ?! אֲפִלּוּ אִם הָיָה מְגָרֵשׁ אוֹתִי עִם קוֹרָה עֲבָה שֶׁל בְּנָיָן - לֹא הָיִיתִי בּוֹרֵחַ מִמֶּנּוּ! וְאַדְרַבָּה, הָיִיתִי מְנַשֵּׁק אֶת הַקּוֹרָה!"...**

וזהו כלל: **כל דיבורי הצדיקים זה רק כדי לקרב את האדם! ואדם שאין לו שכל - הוא נשבר מזה ונכנס לעצבות וכו', אבל הוא לא מבין שבעצם זה רק לחזק אותו!**

וזה ענין יום תשעה באב שנקבע אחר שליחות המרגלים, שאכן זה הדבר שגם אח"כ את חורבן ביהמ"ק, אבל זה כדי להתחזק ביום הזה, ולדעת שהוא ג"כ **"איקרי מועד"**! אמנם הוא היום של האבלות, אבל גם "איקרי מועד", כי בפנימיות - הכל כדי לחזק אותנו, ולהזכיר אותנו מביהמ"ק, שנכסוף ונשתוקק לבנין ביהמ"ק!

זה מה שיוצא לנו מדברי רבינו בתורה מ"ז.

המקום השני שרבינו מדבר מהפסוק הזה, הוא בתורה קכ"ט, שם אומר רבינו בפירוש את הענין האמור לעיל, שארץ ישראל 'אוכלת' את האדם, וזה פירוש: **"אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ"**, כי ארץ ישראל זה המקום של אמונה - **"שְׁכֶן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה"**, ואדם שהוא הולך בארץ ישראל עם כוונה בשביל לחזור בתשובה ולזכות לאמונה - הוא 'נאכל' לקדושת הארץ!

כי, כמובן, בשביל לזכות לזה, צריכים את הכוונה של האדם, כי אם אדם לא מכוון לחזור בתשובה - ארץ ישראל תקיא אותו... וכמו שכתוב בפירוש (ויקרא יח, כח): **"וְלֹא תָקִיא הָאָרֶץ אֶתְכֶם בְּטַמַּאֲכֶם אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר קָאָה אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם"**; וכמו שאדם מקיא מאכל לא טוב שאכל.

כי בארץ ישראל צריכים זהירות יתירה בקיום המצוות, מדוע? **כי אתה נמצא "בארמון המלך"!** וזה לא כמו שאתה נמצא בחו"ל, שאמנם בוודאי גם שם אסור למרוד בציווי המלך, **אבל בוודאי שהרבה יותר חמור שאדם נמצא בתוך 'ארמון המלך', ושם הוא מורד במלך... זה הכי חמור!** משל לאדם שנמצא בתוך ארמון של מלך, ושם הוא עובר על החוק שהמלך ציווה - 'על המקום' יחסלו אותו... שזה ענין שארץ ישראל מקיאה את מי שאיננו

ראוי, וכמו שרואים לצערנו, שיש הרבה שיורדים מהארץ, למה? כי הם לא מבינים מה זה "ארץ ישראל", ומהי גודל קדושתה... ואשרי הזוכה לגור בארץ ישראל על מנת לחזור בתשובה, ולהחיות עצמו עם זה!

רבי אברהם ב"ר נחמן ז"ל עלה מאומן לארץ ישראל, ומספרים עליו שהוא היה הולך ומחיה את עצמו - **"אַהּ... אֵיפֹה אֲנִי? בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!"...** כמה יפה לאדם שהוא מחייה עצמו עם זה שהוא זוכה לגור בארץ ישראל! כמובן, אדם שנולד בארץ ישראל - זה קצת קשה לו, 'הרי פה נולדתי, וכאן גדלתי, והכל כאן'... **אבל תתבונן איזו זכות יש לך! הרי לא כל אחד זוכה להיוולד בארץ ישראל, ולא כל אחד זוכה לגור בארץ ישראל, כי אפילו אלו שנולדו בארץ ישראל - יכול להיות שאח"כ ירדו... ואשרי הזוכה ליישב דעתו וליתן תודה להקב"ה שהוא זוכה להיות בארץ ישראל, ולהחיות עצמו עם זה!**

ואכן, דווקא בגלל הקדושה הגדולה של ארץ ישראל - יש את כל הניסיונות הגדולים בארץ ישראל, הן מצד הערב-רב, והן מצד הגויים ימח שמם וזכרם, שכולם רוצים דווקא את ארץ ישראל, למה? **כי שם גנוז האוצר!** שם הגילוי של אלקות! ארץ ישראל זה המקום הכי קדוש, ודווקא בגלל זה כל הקליפות מסבבות אותה, וכמ"ש (יחזקאל ה, ה): **"זֹאת יְרוּשָׁלַם בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם שַׂמְתִּיהָ וּסְבִיבוֹתֶיהָ אֲרָצוֹת"...**

וכמה מתאים לזה המשל שמוהרא"ש היה תמיד אומר: גנבים ושודדים, על מה הם רוצים לעשות 'חטיפה'? לא על משאית הזבל... על זה לא אכפת להם, ואדרבה! שתלך כמה שיותר מהר... לא סובלים את הריח הזה... תגמור בזריזות לפנות את האשפה של הרחוב - ולך מכאן... על מה הם אורבים? **על משאית ה'ברינקס' שמוליכה את הכסף לבנקים!** על זה יש את כל התוכניות איך לעשות חטיפה ולשדוד את תכולתה...

אותו דבר לענייננו: **דווקא מחמת הקדושה הגדולה שיש בארץ ישראל - עומדים כנגדה כל הקליפות האלו!** כי ארץ ישראל היא מקום של אמונה, מקום של ניסים, מקום של תפילה (הכל קשור לאמונה) - הכל נמצא בארץ ישראל!

ומחמת שיש את התגברות הקליפות, עלינו לעמוד חזק, ולהתבודד כל יום להקב"ה, ולבקש רחמים, הן על עצמנו, והן על כלל עם ישראל - **צריכים לבקש רחמים על עם ישראל שיהיו נשמרים מכל שונאים מכל אויביהם! לבקש הרבה!** ויחד עם זאת - להחיות את עצמו

שזוכה להיות בארץ ישראל, לתת תודה ולבקש: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תּוֹדָה שֶׁאַנַחְנוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל! אָנָּא, תִּשְׁמֹר עָלֵינוּ!'...** ארץ ישראל היא הארץ הכי קדושה, והיא המתנה שהקב"ה נתן לעם ישראל! וכשאדם הולך בגישה כזאת - הוא מקבל כח עצום, בבחינת (תהלים קיא, ו) **"כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לָתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם"**, וכמו שרש"י הקדוש מתחיל את התורה: **"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים"**, אומר רש"י: **'לֹא הָיָה צָרִיךְ לְהַתְחִיל אֶת הַתּוֹרָה אֶלָּא מֵ"הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם", שֶׁהִיא מִצְוָה רִאשׁוֹנָה שֶׁנִּצְטַוּוּ יִשְׂרָאֵל, וּמַה טַּעַם פָּתַח בְּ"בְּרֵאשִׁית"?'** אומר רש"י: **'מִשּׁוּם "כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לָתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם", שֶׁאִם יֹאמְרוּ אֻמּוֹת הָעוֹלָם לְיִשְׂרָאֵל, לִסְטִים אַתֶּם, שֶׁכְּבַשְׁתֶּם אַרְצוֹת שִׁבְעָה גּוֹיִם, הֵם אוֹמְרִים לָהֶם, כָּל הָאָרֶץ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִיא, הוּא בְּרָאָהּ וּנְתָנָהּ לַאֲשֶׁר יָשָׁר בְּעֵינָיו, בִּרְצוֹנוֹ נְתָנָהּ לָהֶם, וּבִרְצוֹנוֹ נְטָלָהּ מֵהֶם וּנְתָנָהּ לָנוּ';** זאת אומרת, הטעם שהתורה הקדושה פתחה בבריאת העולם, כי הדבר הראשון הוא: **"לברר למי מגיעה ארץ ישראל"...** הגויים טוענים: "זה שלנו!" ויש להם על זה כל מיני ויכוחים וראיות וכו', אז אומרים להם: הקב"ה ברא את העולם - יש בורא לעולם! ואמנם היתה תקופה שהייתם בארץ ישראל - לפני שעם ישראל נכנסו לארץ, אבל אח"כ הקב"ה לקח את זה מכם ונתן לעם ישראל...

הכלל, כנגד ארץ ישראל עומדים המון מניעות וקליפות, וכאמור - הן מהגויים שטוענים מה שטוענים, והן - לצערנו - מאנשים שהתרחקו מן היהדות, שהם סוג של 'ערב-רב', כמו שהיה אצל עם ישראל במדבר, שה'ערב-רב' רצו ג"כ להתקרב, ויצאו ממצרים, אבל הם לא עמדו בניסיון, והווה מה דהווה... **ועיקר הכל, שעל-אף כל המניעות שישנן, אדם יחפש את הנקודה האמיתית - שהוא רוצה רק לחזור בתשובה שלימה להקב"ה!** ואזי יתקיים אצלו - כמו שמסביר רבינו שם בתורה קכ"ט - **'אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ'**, הוא יזכה שארץ ישראל 'תאכל' אותו, וממילא הוא יתהפך לחתיכה אחת של אמונה!

ובאותה תורה, רבינו מקשר זאת לקדושת הצדיק, אומר רבינו: **אותו דבר בהתקרבות לצדיקים**; כי כל הפרשה הזאת - פרשת שלח - מדברת מקדושת ארץ ישראל והתקרבות לצדיקים! כי למרגלים היה ניסיון באמונת חכמים, אבל כָּלֵב בֶּן יְפֻנֶּה וְיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן היו חזקים, הם היו תלמדים נאמנים למשה רבינו, וידעו היטב: **'משה רבינו שולח אותנו לשליחות? אנחנו נגמור את השליחות כמו שצריך להיות!'...** והם לא

הסתכלו על שום דבר - אנשים מתים, פירות משונים, כי הרגישו באמת מהי **'קדושת ארץ ישראל'**, והחליטו: 'אנחנו חוזרים ומגלים לעם ישראל מה שזכינו להרגיש בארץ ישראל'... זאת מרוב חיבורם ודביקותם לרבם, וכך היתה הליכתם לכתחילה, וידעו שהם יצליחו בשליחות שלהם, וממילא בוודאי שהם טעמו בארץ ישראל טעם אמיתי... הם הביאו את הפירות של ארץ ישראל כדי להראות לעם ישראל: "תראו מה זו ארץ ישראל הקדושה!"...

והנה המרגלים התחילו לומר דיבורי גנאי על ארץ ישראל, אבל: **"וַיַּהַס כָּלֵב אֶת הָעָם"** - כָּלֵב השתיק אותם, ואיך השתיק אותם? בוודאי בגילויים של רבינו! הוא גילה להם מהי קדושת ארץ ישראל, ואמר להם: **"טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד"**, כי מאיר בה אור האמונה, ומתקיים אצל האדם **"אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ"**, והוא מתהפך למהות של אמונה, וממילא זוכה לקנות את מידת השפלות, כי הוא זוכה שמתקיים בו **"שְׁכָן אֶרֶץ"** ועי"ז **"וּרְעֵה אֱמוּנָה"**, שזה מביא אותו לעניין של שפלות וביטול.

הרה"ק מראפשיץ זי"ע, מדבר מזה הרבה בפרשת השבוע, והוא אומר שעל כן ארץ ישראל נקראת ארץ **'כנען'** - לשון של **הכנעה**, שאדם הזוכה לקדושת ארץ ישראל באמת, הוא זוכה למידת השפלות, הוא שובר את הגאווה הסרוחה שלו, **שזה מה שמסתיר ממנו את הכל, ומזה נובע כל מה שהוא סובל - מהישות שלו!**

**אדם שהוא לא לשבור את הישות שלו - הוא מסכן גדול! כולם מפריעים לו, כולם שונאים אותו, והוא לא מבין שזה בגלל שהוא חתיכה אחת של ישות!**

ומזה נובע ג"כ שאין לו 'שלום־בית'; אדם מתאונן: "למה אין לי שלום בית?!"... **למה?! כי אתה חתיכה של ישות!** חכמינו הקדושים אומרים (סוטה ה.), שהקב"ה אומר על בעל־גאווה: **'אין אני והוא יכולין לדור בעולם'**; הקב"ה הוא בעל־הבית של העולם - יש לו הכל! כל הבריאה כולה זה מקום של הקב"ה! והקב"ה אומר על בעל־גאווה: 'אין מקום בשבילך איתי ביחד'... ולכאורה יפלא, מה הבעיה שיהיה לו ג"כ מקום?... ממילא אם יש לאדם דירה קטנה, אז לא יכולים לדור שם שניהם ביחד... אבל להקב"ה יש את כל העולם כולו - וכל העולמות כולם - ועל בעל־גאווה הוא אומר 'אין לי מקום לדור איתך'?...

**אבל זה סימן על בעל־גאווה, שהוא כזאת 'חתיכה של ישות', עד שהוא ממש**

**מגרש מעליו את השכינה הקדושה! כי זה בלתי אפשרי שיהיה ביחד... הקב"ה אומר: 'אני לא יכול לדור עמו!' - אין מקום בשבילו... ו'אמנם לי יש מקום לכולם' - אומר הקב"ה, 'אבל לאותו בעל־גאוה אין מקום'...**

והדבר הזה הוא מציאותי בתוך ביתו של אדם: אדם נמצא בתוך הבית שלו, ואולי אין לו בית כ"כ גדול... אבל יש לו בית רגיל - עם כמה חדרים וכו', **אבל בגלל הישות הסרוחה שלו - אומרת אשתו: 'אין אני והוא יכולים לדור במקום אחד'... - זה לא מסתדר שנהיה שנינו... מה גורם את זה? הישות שלך! אם היית מבטל את הישות שלך, והיית בטל ומבוטל לגמרי, אז לא היתה שום בעיה... הייתם גרים ביחד בשמחה ובאהבה, והיה הכי טוב בעולם... ולמה זה לא ככה? כי יש לך ישות! אתה כל הזמן אומר 'אני', 'אני', 'אני'...**

ועפ"י זה נוכל להבין היטב את מאמר חכמינו הקדושים (סוטה יז.): **'אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ - שְׁכִינָה שְׁרוּיָה בֵּינֵיהֶם'**; כשאדם מתחתן, הוא זוכה שהשכינה שורה בביתו. למה? כי אצל ה'איש' יש **י'**, ואצל ה'אשה' יש **ה'**, ויחדיו יוצא צירוף: **י"ה** - השכינה הקדושה שורה אצלם.

ומדוע דווקא השם הזה - **י"ה**? מובא בדברי האר"י הקדוש (שער היחודים), שאדם שיש לו גאוה במידה גדולה, וקשה לו להכניע את זה, סגולה שיחשוב הרבה מהשם הזה - **י"ה** [וכן יטבול במקווה ויכוון את השם הזה], כי השם הזה מכניע את הגאוה. למה? כי **'גאוה'** בגימטריא **י"ה** (15), ולכן כדי להכניע ולשבור את הגאוה - צריכים לחשוב מהקב"ה, בבחינת (ישעיה כו, ד) "כִּי **בְּיָהּ** ה' צוּר עוֹלָמִים" - שהקב"ה הוא בעל־הבית של העולם, שזה השם **י"ה**, וזה יכניע את גאוותו.

ולזה אדם זוכה בעת שהוא מתחתן בקדושה, וזוכה באמת לשבור את הגאות שלו, ואזי **'שְׁכִינָה שְׁרוּיָה בֵּינֵיהֶם'** - שורה אצל שם **י"ה**, כי זוכה לשבר את מידת **גאוה** סרוחה! כשהוא היה בחור, התנהג איך שהתנהג, אבל עכשיו הוא מבין כבר שאסור לו להתנהג ככה, ואי אפשר לו לעשות מה שהוא רוצה... כי אם אכן יתנהג כך - הוא באמת יהיה בחוץ... למה? כי לא יהיה מקום לגור אִתּוֹ ביחד, בבחינת: **'אֵין אֲנִי וְהוּא יְכוֹלִים לָדוּר'**, ואם אכן אשתו תגיד את זה - זו צרה, השם ישמור... **ואם אדם יש לו שכל - הוא שומר שלא יגיע לזה ח"ו! אלא 'זכיתי להתחתן, ועכשיו אני מבטל את הגאוה שלי, ומעתה אנחנו בונים את עצמנו ביחד!'...**

נשוב לדברי רבינו בתורה קכ"ט: אומר רבינו שזה פירוש **"אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ"**, שאדם זוכה להתהפך למהות של ארץ ישראל: **'מהות של אמונה'!**

וממשיך ואומר רבינו תיכף ומיד באותה תורה, שכן הוא הדבר בהתקרבות לצדיקים, כי צריכים אמונה בהשם, וצריכים אמונה בצדיקים, וע"י אמונה בצדיקים - זוכים להאמין בהקב"ה, בבחינת (שמות יד, לא) **"וַיַּאֲמִינוּ בַּה' וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ"** - ע"י שהאמינו במשה רבינו, זכו להגיע לאמונה בהשם!

וזו היתה המעלה של יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן וְכָלֵב בֶּן יְפֻנֶּה, שהם היו שליחים נאמנים, והלכו בשליחות רבם הקדוש - **'משה רבינו שולח אותנו? אנחנו ממלאים את השליחות נאמנה!'** ובוודאי זכו לטעום את הטעם של ארץ ישראל...

רבינו מזכיר בכמה מקומות[ג], שיש **'טעם'** בארץ ישראל; מה הכוונה 'טעם' - וכי אוכלים אותו?... **כן!** היכן שייך ענין של 'טעם'? כשאדם אוכל איזה מאכל טעים - פרי, בשר, 'סושי'... הוא אכל משהו שבשבילו זה 'טעם טוב'... אותו דבר לענייננו: לארץ ישראל יש 'טעם', ומהו ה'טעם' הזה? הטעם של **"אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ"** - שארץ ישראל 'אוכלת' אותך, ואתה 'אוכל', כביכול, את ארץ ישראל! ואם אתה אוכל, ממילא יש לזה טעם... **כי יש 'טעם של אמונה' ו'טעם של קדושה', וזה מה שמונח בארץ ישראל!**

אותו דבר בהתקרבות לצדיקים: כשאדם זוכה להתקרב לצדיקים, מסביר רבינו שם: **הוא זוכה להתהפך למהות הצדיק!** ואיך? **ע"י שהצדיק אוכל אותו!** ואמנם זה נשמע כדבר מוזר, אבל **כן הוא ממש! 'הצדיק אוכל אותי!'** - אבל רק אם אתה מאכל טוב... אם אתה מאכל מקולקל, זה כמו שתגיש ח"ו להצדיק מאכל מקולקל... השם ישמור, הוא יקיא את זה ח"ו... **אתה רוצה להתקרב לצדיק, ושהצדיק יאכל אותך? אז תכין את עצמך... תהיה בָּשֵׁל, ותהיה מאכל טעים - אולי תוסיף קצת תבלינים שצריכים - מלח וסוכר... כדי שיהיה לך טעם טוב...** כי בוודאי בהתחלה הצדיק רק יטעום אותך אם אתה טעים, מן הסתם הוא לא אוכל את כל-כולך מיד... לפני־כן הוא טועם!

בערב־שבת־קודש יש מצוה של **"טועמיה"** - שצריכים לטעום מן תבשילי השבת כדי לראות האם חסר מלח, סוכר, פלפל וכו', וכן הוא מסתמא

---

**ג.** ליקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן מ'; ספר המידות, אות ארץ ישראל, סי' ז'; אות צדיק, חלק שני, סי' כא.

אצל הצדיק; אם רבינו אומר שהצדיק אוכל את האדם, מן הסתם הוא טועם אותו לפני־כן לראות בכלל מי הוא ומה הוא רוצה... **ואם יש לזה טעם טוב - הצדיק אולי יקח עוד חתיכה... הוא יאכל ממך עוד חתיכה ועוד חלק, וככה אתה יכול לבסוף להיות נאכל כולם לצדיק...** אבל אם אתה לא כ"כ טעים - איך תזכה לזה?... **וכי אתה עושה איזו טובה?!...** מבקשים אותך לבוא ולהתחבר עם כולם ולהתקבץ יחד כדי להתחזק בענייני אמונה וחינוך וצניעות וכו' - ואתה יש לך תוכניות אחרות... אז תלך לאיפה שיש לך ללכת... לך לאיפה שאתה אוהב ללכת... תמצא לך קהילה ומישהו שיעשה לך כפי מה שאתה אוהב - יבשל לך את ה'קיינטריג' שאתה אוהב, וזהו... **אבל אדם שזוכה - הוא נאכל להצדיק, והעניין הזה שהצדיק אוכל את האדם, היינו שהוא מקרב אותו להקב"ה, ואשרי אדם שזוכה לזה!**

מובא בתיקוני־זוהר (דף מג.), שפעם פגשו החכמים תלמיד רבי שמעון בר יוחאי את בנו של רב המנונא סבא - אך לא ידעו עדיין מיהו, וביקשו ממנו שיגלה להם מי האבא שלו, ואמר להם: **'אֲנָא אִיהוּ בְּרָא דְּנוּנָא חֲדָא, דְּשָׁט בְּיַמָּא רַבְרְבָא, וּבָלַע כָּל נוּנִין דְּיַמָּא וְאַפֵּיק לְהוֹן חַיִּים לְבָר'** - פירוש: **'אֲנִי הוּא בֵּן שֶׁל דָּג אֶחָד שֶׁשָּׁט בַּיָּם הַגָּדוֹל, וּבוֹלֵעַ כָּל דְּגֵי הַיָּם, וּמוֹצִיא אוֹתָם חַיִּים הַחוּצָה'**; **'נונא'** פירושו בתרגום **'דג'**, וזה הטבע של דגים - שהם בולעים דגים אחרים, וכששמעו את דבריו שהוא בן של **"הדג הגדול"** - שמחו מאד ואמרו לו: **'זַדַּאי אַנְתְּ אִיהוּ בְּרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא'** - בוודאי אתה הוא בנו של רב המנונא סבא...

הנקודה היוצאת מזה, שזה ממש כדברי רבינו בתורה זו: רב המנונא הוא הצדיק הגדול **"שבולע את כולם"**, וכמו שאומר רבינו, שכשבאים להצדיק - הוא 'אוכל' את המתקרבים אליו, ואח"כ - כשהוא אכל אותם, וכי יישארו שם בבטן הדג?... הוא 'אוכל' אותם - מחזק אותם ובונה אותם, ואח"כ כשהם יוצאים - הם יודעים ג"כ איך להחזיק מעמד, ואיך להתקיים בזה העולם...

הכלל, באותה תורה שרבינו מדבר מקדושת ארץ ישראל, ואיך שזוכים להתהפך למהותה הקדוש, שיתקיים **"אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ"**, אותו דבר לגבי צדיקים - שצריכים להתקרב אליהם, ולהיות 'נאכל' על ידיהם, כלומר: לקבל באמת את הלימודים הקדושים של שלהם, **ואכן לא בכל פעם אנחנו מבינים מה הם רוצים, אבל אם הם אומרים משהו - צריכים לקיים!**

ולזה זכו כָּלֵב בֶּן יְפֻנֶּה וִיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן, שהם הבינו לאיזו שליחות משה רבינו שולח אותם, והסוד מונח כבר במילים הראשונות של הפרשה, שהקב"ה אומר למשה רבינו: **"שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים"**, ושואלים המפרשים, ורש"י בתוכם: הרי הקב"ה שלח אותם, וא"כ איך יכול לצאת מזה איזה כישלון? הלוא הקב"ה אמר בפירוש **"שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים"**...

מפרש רש"י: **'שְׁלַח לְךָ - לְדַעְתְּךָ'**; ומה הסוד של **"לְדַעְתְּךָ"**? **"לְדַעְתְּךָ"** הכוונה שתשלח אנשים שהם מקבלים את הדעת שלך! **הם מחוברים ומקושרים אליך!** והם - בוודאי יקיימו ויעשו את מה שאתה מצוה אותם! הם יבינו שאתה שולח אותם כדי לראות את קדושת ארץ ישראל ולטעום את הטעם של ארץ ישראל, ולחזור לעם ישראל ולמסור להם את הטעם הזה! **לצייר להם מה ה'טעם' שיש בארץ ישראל!**

וזה אפשרי רק אם יתקיים **"שְׁלַח 'לְךָ' אֲנָשִׁים"**, שהלשון הזאת היא פלא לכאורה: מה זה **"שְׁלַח 'לְךָ' אֲנָשִׁים"**? היה צריך לומר **"שלח אנשים"**, ומה זה **'לְךָ'**? על זה אומר רש"י: **'לְדַעְתְּךָ'** - תיקח אנשים שהם חזקים ב**"דעתך"** הקדושה!

והנה, משה רבינו לקח שנים־עשר נשיאים - "רָאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל", אבל אז קרה מה שקרה, שעשרה מהם - "עדה שלימה" - חזרו עם דיבת הארץ, וגרמו מה שגרמו, השם ישמור... ולכאורה יפלא, אם הקב"ה אמר **"שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים"**, איך יכול להיות שככה קרה? הסוד מונח בתוך הפסוק בעצמו, אומר הקב"ה: **"שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וְיָתֻרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמַטֵּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלָחוּ"**; וכאמור, היתה "עדה שלימה" שלא זכו לעשות את השליחות כמו שצריך, אבל שני צדיקים מתוכם **'כן'** זכו לזה - כָּלֵב בֶּן יְפֻנֶּה וִיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן, והם רמוזים במילים **"שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים"** - **'לְךָ אֲנָשִׁים'** בגימטריא בדיוק **'יְהוֹשֻׁעַ'** ו**'כָּלֵב'** [עם השמונה אותיות], שהקב"ה כבר רימז מיהם השלוחים האמיתיים.

וזה מה שהפסוק ממשיך: **"אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמַטֵּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלָחוּ"**, וגם לשון זו היא פלא, היה אפשר לומר **"איש אחד מכל השבטים"**, ומדוע הפסוק כופל ואומר: **"אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד"**? אלא זה מרמז על שני האנשים הצדיקים שזכו למלאות שליחותם נאמנה, עליהם נאמר **"אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד"** - **'איש'** צדיק הדבוק בהשם **'אחד'** - יש לו אמונה בהשם ואמונה בצדיקים. גם **'אחד'** עולה כמנין **'אהבה'**, ו**'אחד'** הוא שמו של הקב"ה - י-ה-ו-ה,

השם **'אחד'**!

מה הלימוד היוצא לנו מכל זה? שאמנם היתה אז ירידה גדולים, כי המרגלים חזרו, ונקבעה בכיה לדורות, ומזה התהווה יום תשעה באב, שהוא היום הכי עצוב בשנה, אבל "וְזֶה לְעֻמַּת זֶה" יש לנו את פרשת שלח, ובה אנו רואים מה זכו אותם ש'כן' עמדו חזק באמונה, ולא הטעו את עצמם, והלכו בשליחותם נאמנים להקב"ה ולצדיקים, ומסרו נפשם בשביל זה!

כי באמת היתה זו מסירות נפש של ממש, וכמובא במדרש, שהיתה שם מלחמה גדולה, וְכָלֵב אמר להם: 'או שאתם הורגים אותי, או שאני הורג אתכם'... למה? כי הם לא רצו לקחת את הפירות - הם ראו פירות כאלה נוראים ונפלאים - ענבים, זיתים, הפירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל[ד], והם לא רצו לקחת את זה, כי חפצו רק להוציא דיבר הארץ רעה... ולכן באמת היתה מלחמה גדולה ביניהם, וסוף כל סוף כָּלֵב וִיהוֹשֻׁעַ הכריחו אותם לקחת את הפירות, אבל מה הם עשו? גם מזה הם עשו 'הוצאת דיבה', שהם טענו: "הפירות של הארץ משונים, וכל המקום משונה"...

אבל כָּלֵב וִיהוֹשֻׁעַ רק דיברו משבח ארץ ישראל, וענו ואמרו: **"טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד"**, ומה הלימוד בכפילות הלשון - **"מְאֹד מְאֹד"**? אלא המשנה אומרת (אבות ד, ד) **"'מְאֹד מְאֹד' הֱוֵי שְׁפַל רוּחַ"**, הרי שהעניין של **'מאד מאד'** הוא ענין של שפלות - מידת הענוה, ועל כן **'מאד'** עולה בגימטריא **מ"ה** - שהוא ענין של ביטול, ולכן ארץ ישראל נקראת ארץ **'כנען'** - לשון **הכנעה**, ואדם שזוכה להיות בארץ ישראל, הוא יכול לזכות שיתקיים בו **"'מְאֹד מְאֹד' הֱוֵי שְׁפַל רוּחַ"**, ומדוע כפילות לשון של הכנעה - **'מאד מאד'**? כי רבינו אומר, שבמידת השפלות, אדם צריך להיות שפל אפילו תחת השפלות של עצמו... כלומר: **אתה שפל? תהיה יותר שפל!** לא מספיק שאתה זוכה למידת הביטול והשפלות - תהיה יותר בטל ויותר שפל... וזה פירוש **"טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד"**...

---

**ד.** הפירות של ארץ הם כ"כ קדושים! **הרה"ק בעל ה'בת־עין' זי"ע**, בספרו הקדוש, הוא מדבר הרבה מן הקדושה של פירות ארץ ישראל (ואכן הוא בעצמו זכה לעלות לארץ ישראל, ובזה יש את הסיפור המפורסם איך הוא עלה לארץ ישראל, והתגורר בצפת), ובפרט פירות משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל, שיש בהם קדושה עליונה! אכן, כל הפירות של ארץ ישראל הם מיוחדים, אך ביותר הם פירות שבעת המינים שארץ ישראל **'נשתבחה'** בהם, כלשון הפסוק: **"אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ"**; אותם המינים שמוזכרים בפירוש בפסוק - יש בהם קדושה עליונה!

אבל "זֶה לְעֻמַּת זֶה" יש את המרגלים, שהם ישבו ובכו... למה? **כי היו בדיוק ההפך ממידת השפלות!** מדוע? מובא בזוהר הקדוש[ה], שהמרגלים הבינו, שבארץ ישראל הם כבר לא יהיו נשיאים... כלומר: הנה עתה, כשהם במדבר - בשנה השניה לצאתם מארץ מצרים, הם "**רָאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל**", הם נשיאים של השבטים - אנשים מאד מכובדים. נשיא של שבט הוא אדם מכובד, כי באים אליו ושואלים אותו עצות וכו', והם מקבלים כבוד וגדולה. אבל עכשיו הם נכנסים לארץ ישראל, והם רואים שבארץ ישראל מגיע לאדם כזאת שפלות וכזה ביטול - שכבר כולם יהיו מבוטלים לגמרי, וכבר לא יהיו נשיאים...

ובמה הם טעו? **הם היו צריכים להבין, שאם באמת אדם הוא קדוש, והוא יודע באמת איך להשתמש עם השפלות, ויזכה להיות בטל לגמרי, אז הוא יהיה יכול לקרב כל עם ישראל יותר ויותר אל הקדושה! תהיה נשיא בדרך זו - שתהיה שפל ומבוטל - ותלמד אחרים איך להיות שפלים ומבוטלים...** אבל זה היה ניסיון לא קל, וכך הם ראו (כנראה ראו ברוח־קדשם, כי באמת הם היו גדולים): '**בארץ ישראל לא יצטרכו אותנו לנשיאים**'... - לא נהיה רבנים... והניסיון שלהם היה גדול, ונסכם בדעתם שלא צריכים להיכנס לארץ ישראל - נישאר פה בחו"ל במדבר, ואנחנו ננהיג את כולם...

וזה הלימוד שיוצא לנו מזה, שהתורה הקדושה מגלה לנו את שני הצדדים - השליחים הנאמנים לעומת המרגלים, ומתגלה הלימוד איך יכול להפוך את ה'תשעה באב' ל'מועד'! מלמדים אותנו איך אפשר לקחת את ה'**עדה רעה**' הזאת של המרגלים[ו], ולהפוך את ה'**עדה**' ל'**דעה**' - הדעת של הצדיק! אמנם יש פה '**עדה**' רעה, אבל לעומתם יש '**דעה**' קדושה של הצדיק - אתה הולך עם הדעת של משה רבינו שגילה "אַתָּה הָרְאֵתָ **לָדַעַת** כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים" (דברים ד, לה), ואז תראה איך שהכל יהיה בסדר... ואיזה טעם נורא ונפלא תרגיש בארץ ישראל! זה ממש טעם עולם־הבא בעולם־הזה! ואף שזה לא נראה באופן חיצוני - תרגיש את הפנימיות!

כי באמת, בחיצוניותה - ארץ ישראל היא ככל שאר הארצות; רבינו סיפר

---

ה. אלו דברים עדינים מאד, כמובן, אבל זה מה שכתוב בזוהר, וכך מוהרא"ש הקדוש היה תמיד מסביר את זה.

ו. אגב, זהו המקור שלמדים חכמינו הקדושים ש'**עדה**' היינו **עשרה אנשים**, כי כתוב פה "**עַד מָתַי לָעֵדָה הָרָעָה הַזֹּאת**", והם היו עשרה.

(ליקו"מ ח"ב סי' קטז) על תלמידי המגיד, שלפני שהגיעו לארץ ישראל, הם לא יכלו לתאר שארץ ישראל נמצאת כאן בזה העולם... הם חשבו שזה משהו למעלה בעולמות - עפים לשם באוויר... הם לא יכלו לתאר שזה כאן בזה העולם! הלוא התורה מדברת כ"כ הרבה מקדושת ארץ ישראל, ובוודאי זה לא משהו גשמי...

אבל הם הגיעו לכאן, וראו שמצד הגשמיות - זו ארץ ככל הארצות, יש כאן את אותם בתים, והכל כאן אותו דבר... אבל מי שמאמין בקדושתה הפנימית, ומאמין בקדושת הצדיקים שלימדו אותנו את קדושת ארץ ישראל - הוא מסתכל על זה במבט אחר לגמרי...

וכאן נזכיר שוב: **זכינו להתקרב לרבינו, שרבינו גילה לנו את הפנימיות של ארץ ישראל!** ואין עוד ספר שמדבר כ"כ מקדושת ארץ ישראל ומהגילויים של ארץ ישראל כמו ספרו הקדוש של רבינו! אדרבה, 'ניתי ספר ונחזה'... שיהיה ספר כ"כ מלא וגדוש בגילויי קדושת ארץ ישראל - למה זוכים בה, ואיך אדם יכול באמת לחזור בתשובה על ידה? איפה יש ספר כזה?... על זה זכינו להתקרב לרבינו הקדוש, שהוא זה שגילה לנו את כל הגילויים הנוראים הללו, ואשרי אדם שהוא זוכה להתקרב לצדיקים, ולקבל מהם לימודם הקדוש, וממילא הוא אמנם חי בגשמיות ארץ ישראל - שהיא ככל הארצות, אבל הוא בתוך הרוחניות של ארץ - שזה שונה לגמרי משאר הארצות...

רבנו אומר (תורה קט"ז הנ"ל), שיש לארץ ישראל רקיע אחר לגמרי... **זכי־הראות רואים שהרקיע של ארץ ישראל זה משהו אחר לגמרי!** ואכן, בהרבה מקומות יש שמים כחולים... ישנם מקומות יפים בעולם - כמו 'שווי' וכו', שבאמת רואים שם את יופי ופליאות הבריאה, אבל ביותר הדבר בארץ ישראל - כשאדם מטייל קצת ומתבונן בזה...

וכאן ביבנאל רואים זאת בחוש, ולא צריכים ללכת ולטייל בשביל זה... מוהרא"ש היה תמיד אומר, שביבנאל מתקיים (ב"ב עד.): **'נָשְׁקֵי אַרְעָא וּרְקִיעָא אַהֲדָדֵי'** - השמים והארץ מתחברים ביחד, **לאיפה שתסתכל - תראה חיבור שמים וארץ ביחד!** אבל על זה אדם צריך אמונה... צריך אמונה בהשם ואמונה בצדיקים שמגלים לנו את זה...

אז זה המקום השני שרבינו מגלה את הסוד של **"אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ"**, וכמו שאמרנו לעיל, המרגלים כיוונו למה שכיוונו - שבני־אדם מתים בארץ, ובאמת זה הולך על כל הגויים ימח

שמם, שמתקיים בהם פשטות של **"אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ"** - שֶׁיֶּאֱכְלוּ בתוך עומק האדמה, אבל אדם שזוכה לאמונה בהשם ואמונה בצדיקים - מתקיים פה הצד החיובי של **"אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ"**, שהוא זוכה להתהפך למהות של ארץ ישראל ע"י שהוא 'אוכל' את הקדושה של ארץ ישראל, וזוכה לכזה תענוג עליון ביושבם בארץ ישראל!

המקום השלישי שבו מגלה רבינו נוראות על הפסוק הזה: **"אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ"**, הוא בליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן קפ"ז, שם מגלה רבינו: **'אֹכֶלֶת'** ראשי־תיבות (תהלים סב, יג) **"אַתָּה תְּשַׁלֵּם לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ"**; מסביר רבינו: הקב"ה לבן־אדם 'מידה כנגד מידה', וזה דבר טוב, למה? כי כך בן־אדם יודע על מה לעשות תשובה... כי סתם־ככה אדם הולך בשרירות ליבו, ואף שהוא מקבל איזה הפסד או מכה - לא משים ליבו לזה... **ובאמת כל דבר שקורה לאדם זה "מידה כנגד מידה", ואם אדם יש לו שכל, הוא מתבונן: 'למה קרה לי הדבר הזה?'...** - הן אם זה הפסד ממון, והן אם זו ח"ו איזו מכה שקיבל, הוא מתבונן: **'למה קרה לי דבר כזה?'...** והוא יודע: **"יש בזה כוונה עליונה!"**, שזה פירוש "אַתָּה תְּשַׁלֵּם לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ" - משלם לאדם 'מידה כנגד מידה', וזה חסד גדול מהקב"ה, וכלשון תחילת הפסוק: **"וּלְךָ ה' חֶסֶד - כִּי אַתָּה תְּשַׁלֵּם לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ"**, כי זה חסד גדול מהקב"ה לשלם לאיש כמעשהו!

ומדוע זה 'חסד'? כפי שהסברנו: כי הנה לא יודע על מה הוא צריך לעשות תשובה, והנה פתאום קרה לו משהו - פתאום 'התפוצץ' לו ח"ו שלום הבית שלו, והוא מתפלא: "מה קרה לי פתאום?!"... אבל אם הוא מתבונן - הוא מבין שהוא פגם במה שדיברנו מקודם: **"אולי הבית שלך נעשה כזה מקום ש'אין אני והוא יכולים לדור במקום אחד'?... כנראה 'התנפחה' הגאווה שלך ברמה גבוהה, ואולי גם איבדת את הסבלנות שלך, והתעצבנת והתפרצת, ומי יודע מה עוד עשית, ובנוסף - לא שלטת על הדיבור שלך, אז עכשיו אתה מקבל את הכל בחזרה"...**

אדם שלא יודע את זה, הוא זורק את כל האשמה על אשתו, והוא באמת בורח... **'לא יכולים לדור במקום אחד'** - אז הוא בורח, השם ישמור... והוא נמצא ברחוב, ואז מתחילות הצרות, השם ישמור...

וזה הלימוד של הצדיקים, שתדע לך: הקב"ה זיכה אותך להתחתן, ודע שזה **"עזר כנגדו"** - זה נראה כמו **'כנגדו'**, אבל זה כדי להחזיק אותך בתוך המסגרת,

שלא תצא מהכלים, נמצא שזה **'עזר'**, ואם אדם יזכה להכניע ולהשפיל את עצמו, ולבטל את הישות שלו, יהיה לו השלום-בית הכי נפלא!

וזה ג"כ נכלל ב"**וּלְךָ ה' חָסֶד**" - זה חסד מהקב"ה, ומהו החסד? "**כִּי אַתָּה תְשַׁלֵּם לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ**" - שהנה פגמת באיזה ענין מסוים, ואתה מתעורר לחזור על זה בתשובה... הנה קרה לך איזה הפסד ממון - **תתבונן, אולי לקחת כסף שלא שייך אליך?!...** אתה חושב "שכחו מזה"... **אבל לא שכחו מזה!** לקחת כסף? רְאֵה לשלם את זה לפני שיהיה מאוחר! התגבר עליך היצר-הרע, ולקחת דבר שלא שייך לך - **תשלם!** אל תחכה שיתקיים אצלך "**כִּי אַתָּה תְשַׁלֵּם לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ**"... **אם אין לאדם חסד, הוא לא מקבל את הלימוד הזה, פתאום הוא מפסיד 'פה' ומפסיד 'שם' - ולא מבין שזה הכסף שהוא לוקח ממישהו אחר...**

זה לעניין ממון, אותו דבר אם מקבל איזה צער וייסורים ח"ו, **תתבונן ותחשוב למה זה הגיע לך!** ואמנם אדם הוא לא כ"כ חכם שידע בדיוק מה כוונתו יתברך כשהביא לו את הדבר הזה, אבל רבינו הקדוש לימד אותנו את העניין של **התבודדות**, שאדם מדבר להקב"ה: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כּוֹאֵב לִי כָּךְ וְכָךְ, וְיֵשׁ לִי הֶכֵּסֵד כָּזֶה וְכָזֶה, וּמִן הַסְּתָם אֲנִי צָרִיךְ לְתַקֵּן מַשֶּׁהוּ, תָּאִיר אֶת דַּעְתִּי שֶׁאָבִין מָה אֲנִי צָרִיךְ לְתַקֵּן!'...**

זהו: "**וּלְךָ ה' חָסֶד כִּי אַתָּה תְשַׁלֵּם לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ**"; אומר רבינו, שהדבר הזה מתקיים **ביותר** בארץ ישראל, וזהו "**אֶרֶץ 'אֹכֶלֶת' יוֹשְׁבֶיהָ**", **'אֹכֶלֶת'** ראשי־תיבות "**אַתָּה תְ'שַׁלֵּם לְ'אִישׁ כְּ'מַעֲשֵׂהוּ**".

ורבינו מסיים את התורה הזאת במשפט שנשמע כמפחיד, אבל זו דוגמא חיה להכלל שאמרנו לעיל בכל לימודי רבינו ז"ל, וכך מסיים רבינו את תורה קפ"ז: **'וְעַל כֵּן הַיּוֹשְׁבִים שָׁם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם עַל הָרֹב יְסוּרִין, מֵחֲמַת שֶׁמְּמַהֲרִין שָׁם לְשַׁלֵּם לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ**'; ורבים תמהים על זה: 'אני זוכה לגור בארץ ישראל, ויש לי יסורים?!'...

אבל זה אותו ענין הנ"ל של **איך לקחת את לימודי רבינו ז"ל**: רבינו מתחיל את התורה עם המילים "**וּלְךָ ה' חָסֶד**" - שאם עובר על אדם אילו יסורים, זה כדי **לקרב** אותו **ולא לרחק** אותו! קיבלת איזו מכה? יש לך אֵי-אֵילו יסורים? זה כדי לקרב אותך! **ודווקא בארץ ישראל אתה זוכה לקבל את הלימוד הזה!** ומה שרבינו מסיים את התורה, שיושבי ארץ ישראל יש להם עפ"י רוב יסורים, אין הכוונה ש'הם מסכנים'... אדרבה! אתה זוכה לישב בארץ ישראל, ואתה

זוכה להיות ב'ארמון המלך', ואתה זוכה לגילוי אמונה? אז חלק מ'גילוי אמונה' זה 'גילוי השגחה' שנאמר על ארץ ישראל (דברים יא, יב): **"תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּהּ מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה"** - ההשגחה של הקב"ה בארץ ישראל היא יותר מכל העולם, ואכן הקב"ה משגיח **'על כל העולם כולו'**, אבל כדי שאדם יזכה **להרגיש** את ההשגחה הזאת - זה ביותר בארץ ישראל! כי הקב"ה אמנם משגיח, אבל השאלה היא: **האם אתה 'מרגיש' את ההשגחה** הזאת?... אדם שהוא לא מרגיש את ההשגחה של השם יתברך, הוא 'אובד עצות', ומרגיש ש'לא צריכים אותי', וזה גורם לו להתרחק מן הקדושה, השם ישמור... **בארץ ישראל זוכים להרגיש "הקב"ה הוא משגיח עלי! ואם קורה משהו - הקב"ה רוצה משהו ממני!"...**

**אם ח"ו יש איזו צרה ודוחק מאומות העולם, הקב"ה קורא לנו לחזור בתשובה - לחזור לאמונה הקדושה!** אם פגמנו באמונה בהשם, ובאמונת צדיקים - חוזרים בתשובה! **מעוררים אותנו על זה!**

וזו כוונת רבינו באומרו, שעפ"י רוב בארץ ישראל ישנם יסורים, ובאמת רואים את זה - **ונזכה שהקב"ה ימתיק את כל הדינים, והכל יפול חזרה על אומות העולם!** אבל באמת, יש את הפחד הזה... אנשים מפוחדים... אבל הנביא אומר (ישעיה יב, ב) **"אֶבְטַח - וְלֹא אֶפְחָד"**, אם אדם מחזק את עצמו בביטחון באמונה - שזוהי קדושת ארץ ישראל, אז הוא לא יפחד! הוא יודע שכל זה כדי להזכיר לי במה פגמתי, ולעורר אותי מן השינה! **ככה אדם הוא יָשֵׁן, ופתאום הוא שומע אזעקה - הוא נבהל... יש אזעקה? קח תהלים, ותגיד כמה מזמורי תהלים!** אל תגיד: 'מה אכפת לי'... **לא ולא! קיבלת איזו התרעה של "זעזוע" במכשיר הפלאפון? שמעת איזו אזעקה מבהילה? קח תהלים ותגיד כמה מזמורי תהלים! ובזה לקחת את הדבר הזה - והפכת אותו אל הקדושה!**

אומר רבינו: זהו **"אֶרֶץ 'אֹכֶלֶת' יוֹשְׁבֶיהָ", 'אֹכֶלֶת'** ראשי־תיבות **"אַ'תָּה תְ'שַׁלֵּם לְ'אִישׁ כְּ'מַעֲשֵׂהוּ"; איזה גילוי של רבינו!** רבינו פעם אמר (שיחות הר"ן, סי' רג): **'היכן שאני משתמש עם ראשי־תיבות - זה הרבה יותר גבוה'...** כלומר: אכן, רבינו מגלה הרבה תורות נוראות ונפלאות, יש דברים אי-אפשר להלבישם בתוך מילים, אז רבינו הלביש את זה בתוך ראשי־תיבות... וגם פה, רבינו מכניס זאת בראשי־תיבות: **'אֹכֶלֶת'** ראשי־תיבות **"אַ'תָּה תְ'שַׁלֵּם לְ'אִישׁ כְּ'מַעֲשֵׂהוּ"**...

ושוב נחזור למה שהזכרנו לעיל: המרגלים שפגמו באמונה - אמונה **"בַּה' וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ"**; שולחים אותם לארץ ישראל, אל המקום שבו תהיה הישועה של עם ישראל - **"כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לָתֶת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם"**, מבטיח הקב"ה: 'אתם תכבשו את ארץ ישראל! הכל יהיה שלכם! ואתם תצליחו! כל השפע יגיע מארץ ישראל! ותדעו לאיזו קדושה אתם נכנסים!'... והם פגמו ואמרו שהיא **"אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ"**, והם התכוונו אל ההפך מכל הגילויים שאמרנו... הם התכוונו לומר: זו ארץ שאנשים מתים בה, ויש שם יסורים וכו', וכמו שאכן הם ראו - לאן שהלכו, אנשים מתים, ואמרו: זו ארץ שאנשים מתים בה! **אבל אם היית מתבונן באמת - היתה לך הסתכלות אחרת לגמרי... רבינו גילה נוראות על ה'אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ' הזה! שתכניס בעצמך שכל ה'אֹכֶלֶת' הזאת היא בשביל להראות לך איך כל הגויים נופלים ונמחים מן העולם, ולהזכיר לך לחזור בתשובה!**

ומדוע אפוא עשה הקב"ה שהם ימותו? כדי **'להכין את השטח'** לעם ישראל... וכמובא ברש"י של פרשת השבוע, שעם ישראל כבר היו מוכנים להיכנס לארץ ישראל, וכדכתיב בפרשה הקודמת: **"וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן"** - בתוך שלושה ימים היו אמורים כבר להיכנס לארץ ישראל [שזה הקשר בין פרשה זו לפרשת שבוע שעבר], ויתקיים **"קוּמָה ה' וְיָפֻצוּ אֹיְבֶיךָ"**, וזה באמת מה שהם ראו במו-עיניהם - שהגויים מתים! אבל הם לא ידעו איך 'לאכול' את זה... הם ראו אנשים מתים - ולקחו את זה לצד השלילי... **הם מתים כדי שאתם תוכלו להגיע לפה!**

אבל, כאמור, כאן נכנס ענין של ישות וגאות, שהם חשבו: 'אבל מה יהיה איתנו כשניכנס לארץ?... שוב לא נהיה גדולים וחשובים'... ועל כן הם הפכו את כל הענין מן ההפך הנכון אל ההפך, עד שאמרו כזה משפט: **"אֶפֶס כִּי עַז הָעָם הַיֹּשֵׁב בָּאָרֶץ וְהֶעָרִים בְּצֻרוֹת גְּדֹלֹת מְאֹד וְגַם יְלִדֵי הָעֲנָק רָאִינוּ שָׁם"**, וכן אמרו: **"לֹא נוּכַל לַעֲלוֹת אֶל הָעָם כִּי חָזָק הוּא מִמֶּנּוּ"**, ואומר רש"י בשם חכמינו הקדושים, שהם כיוונו, השם ישמור, כלפי מעלה, רחמנא ליצלן! היה אצל פגם באמונה, והיה אצלם ענין של כפירה ממש, רחמנא ליצלן... הגיעו לכזה 'שפל המדרגה'! **והכל בגלל הישות!** שחשבו: 'אבל לא נהיה הכי חשובים'... **אל תדאג! אתה תהיה הכי חשוב! תזכה להתקרב למשה רבינו, ותקבל לימודי אמונה - את האור הגדול של ארץ ישראל, ודייקא אז אתה תהיה 'ה'חשוב!**

מה זה 'חשיבות' בעיניך? שבני אדם

באים אליך וכמתקרבים אליך ושואלים אותך שאלות?... זו ה'חשיבות' שלך?!... **אתה תזכה לקבל כזה גילוי באמונה, שתחזק את כל עם ישראל! תחזק את הרבים!**

**אֵין דָּבָר יוֹתֵר גָּדוֹל מִלְזַכּוֹת אֶת עַם יִשְׂרָאֵל! יֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁהֵם מְאֹד שְׁפֵלִים וּרְחוֹקִים, וּמְזַכִּים אוֹתָם וּמְגַלִּים לָהֶם אֶת הָאוֹר שֶׁל הַצַּדִּיקִים, מְפִיצִים סִפְרֵי רַבֵּנוּ, מְפִיצִים כָּל מִינֵי חוֹבְרוֹת וְקוּנְטְרֵסִים וְלִמּוּדִים וּסְפָרִים קְדוֹשִׁים - בָּזֶה מַצִּילִים אֶת עַם יִשְׂרָאֵל! וּבָזֶה תָּלוּי כָּל הַגְּאֻלָּה! כָּל הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָה בָּזֶה!**

אז ממה אתה מפחד?... אתה חושב: 'מה יהיה עם הכבוד והחשיבות שלי?'... **מַה יִּהְיֶה אִתְּךָ? אַתָּה תָּפִיץ לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל אֶת אוֹר הַצַּדִּיקִים וּתְגַלֶּה לְכֻלָּם שֶׁיֵּשׁ בּוֹרֵא עוֹלָם! יֵשׁ צַדִּיקִים שְׂמֵחִים אוֹתָנוּ!**

זה הלימוד הנפלא של פרשת השבוע, שמגלה לנו רבינו הקדוש, וכמו שהתחלנו את השיחה: **רַבֵּנוּ הוּא הַגִּלּוּי הַנּוֹרָא שֶׁל מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, וְכָל לְמוּדָיו הֵם לְהַרְאוֹת לָנוּ שֶׁ"הַהִתְרַחֲקוּת הִיא תַּכְלִית הַהִתְקָרְבוּת", וְ"הַיְרִידָה הִיא תַּכְלִית הָעֲלִיָּה"! וּמַה שֶּׁנִּרְאֶה לְךָ כְּמוֹ 'יְרִידָה' - רַבֵּנוּ מְגַלֶּה לְךָ שֶׁזֶּה בְּדִיּוּק הֶפּוּכוֹ!**

אבל בשביל זה צריכים צדיקים שילמדו אותנו את זה... צריכים את הצדיק שיגלה לך: **"אֹכֶל יוֹשְׁבֶיהָ"** - תאכל פרנסה! תאכל אמונה! תאכל השגחה! תזכה שישלמו לך **'כְּמַעֲשֵׂהוּ'**! ובזה מהפכים את כל הדבר השלילי שנשמע מפי המרגלים - לקדושה עליונה!

ובזה אנחנו חוזרים למה שהתחלנו בו: **יום כ"ג סיון**, שהוא **'יום כתיבת האיגרות השניות'**, שבמגילת אסתר כתוב בפירוש התאריך הזה, שזה לא דבר מצוי בתנ"ך - שיהיה כתוב בפירוש התאריך והחודש[1], וכאן כתוב בפירוש: **"וַיִּקָּרְאוּ סִפְרֵי הַמֶּלֶךְ בָּעֵת הַהִיא בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי הוּא חֹדֶשׁ סִיוָן בִּשְׁלוֹשָׁה וְעֶשְׂרִים בּוֹ"** - כבר מתנוצץ לנו האור של ימי פורים הקדושים! ואם מדברים מ**'פורים'** - מדברים מ**'יום כיפורים'**, כי איתא בתיקוני זוהר (דף נז:): יום **כְּפוּרִים** הוא **כְּ-פוּרִים**, והזכרנו בליל כ' סיון בשם **הרה"ק מאפטא זי"ע**, על הפסוק (שמות יז, טז) "יָד עַל כֵּס יָהּ" - **'כֵּס'** זה **כ' ס'יון**, ו**'יָ'הּ'** הוא **י'ום ה'כיפורים**, שזו

---

1. אכן, לפעמים כתוב "החודש השני" או "השלישי" וכדו', אבל כאן כתוב בפירוש הן התאריך והן **שם החודש** - חודש סיון.

הכנה ליום כיפורים, ואח"כ מגיע יום **כ"ג סיון** - יום כתיבת האיגרות השניות, שזה כבר יצר את כל הנס של פורים, כדי שהיו מוכנים כבר מהיום הזה - כ"ג סיוון - עד חודש אדר הבא, ימי פורים הקדושים - להילחם עם האויבים, וממילא יתקיים: **"בַּיּוֹם אֲשֶׁר שִׁבְּרוּ אֹיְבֵי הַיְּהוּדִים לִשְׁלוֹט בָּהֶם"** - הגויים ימח שמם וזכרם, חשבו לשלוט ביהודים, **"וְנַהֲפוֹךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְּהוּדִים הֵמָּה בְּשֹׂנְאֵיהֶם"** - הכל התהפך!

והאר"י הקדוש אומר, שמרומז פה שֵׁם אֶהְיֶ"ה הקדוש: **אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְּהוּדִים הֵמָּה** ראשי־תיבות **אֶהְיֶ"ה**, שזה השם של תשובה (ליקו"מ ח"א סי' ו), כי ע"י ששומעים את כל מה שהמן הרשע וכל הגויים ימ"ש רוצים לעשות, מתעוררים בתשובה שלימה! לא אומרים: "יש לנו צבא"... אלא **יש לנו יש לנו צבא-קודש של עם ישראל - תורה ותפילה, עבודת השם יתברך!** ובעיקר - תפילה, שעל-ידה זוכים לעשות תשובה! **שומעים את האזעקות, ועושים תשובה!** ומתקיים (שופטים ג, ט) "וַיִּזְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה'", וככתוב אצל מרדכי הצדיק (אסתר ד, א): **"וַיִּזְעַק זְעָקָה גְּדוֹלָה וּמָרָה"**, ועל ידי זה זכו שהתקיים **"וְנַהֲפוֹךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְּהוּדִים הֵמָּה בְּשֹׂנְאֵיהֶם"!**

הקב"ה יעזור, שכך יתקיים באמת, ובפרט בזמן כזה - 'יום איגרות השניות', שכל שונאי היהודים, כל מה שהם יזמו וזוממים לעשות - הכל יתהפך עליהם! **כל הנשק שלהם יתפוצץ בפניהם!** עם ישראל יעלו מעלה, ונזכה באמת לשמחה הגדולה של ימי פורים הקדושים! שנזכה לצאת מהגלות, משיח צדקנו יבוא בקרוב ויהיה הגאולה השלמה!

breslev.shely@gmail.com